

**REPUBLIKA HRVATSKA
NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST**

KLASA: 003-08/12-05/0010
URBROJ: 355-02-02-13-03
Zagreb, 22. prosinca 2012.

Na temelju članka 23. Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća za znanost, a u vezi s člankom 6. stavkom 2. točkom 8. i člankom 29. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine", broj 123/03, 105/04, 174/04, 46/07, 45/09 i 63/2011), Nacionalno vijeće za znanost na svojoj je 76. sjednici, održanoj dana 17. prosinca 2012. godine, donijelo

**PRIJEDLOG UVJETA I KRITERIJA ZA OSNIVANJE
ZNANSTVENIH CENTARA IZVRSNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Pravni okvir

Sukladno odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Zakon) Nacionalno vijeće za znanost (u daljnjem tekstu: NVZ) predlaže ministru nadležnom za znanost (u daljnjem tekstu: ministar) proglašavanje znanstvenih centara izvrsnosti (u daljnjem tekstu: ZCI). Znanstveni centar izvrsnosti definiran je odredbom članka 29. Zakona kako slijedi:

- (1) Znanstveni centar izvrsnosti je znanstvena organizacija ili njezin ustrojbeni dio ili skupina znanstvenika koja po originalnosti, značenju i aktualnosti rezultata svoga znanstvenog rada ide u red najkvalitetnijih organizacija ili skupina u svijetu unutar svoje znanstvene discipline.
- (2) Odluka ministra o proglašenju znanstvenog centra izvrsnosti sadrži prava i obveze koje na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost taj centar dobiva. Odluka se donosi na pet godina, a na temelju vrednovanja ZCI-a može se produžiti za idućih pet godina.

Institucionalni preduvjeti koji trebaju biti ispunjeni da bi došlo do osnivanja ZCI-a:

NVZ ovim dokumentom predlaže uvjete i kriterije za osnivanje ZCI-a i na zahtjev ministra nadležnog za znanost donosi preporuku o dodjeljivanju statusa ZCI-a. Na temelju ovih kriterija, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: AZVO) objavljuje javni poziv i

provodi vrednovanje prijava ZCI-a. Rezultate vrednovanja dostavlja ministru koji donosi odluku o proglašenju ZCI-a na prijedlog NVZ-a, a uz suglasnost znanstvene organizacije ili skupine znanstvenika.

Ministarstvo znanosti, obrazovanje i sporta (u daljnjem tekstu: MZOS) nadležno je za osiguravanje proračunskih sredstava za funkcioniranje ZCI-a. Broj ZCI-a ovisi o rezultatima vrednovanja i o godišnjoj visini proračunskih sredstava namijenjenih za njih.

Opći uvjeti za osnivanje ZCI-a

Nacionalno vijeće za znanost predlaže dolje navedene opći uvjete za osnivanje ZCI-a.

Cilj je osnivanja ZCI-a prepoznati i vrednovati istraživače i znanstvena istraživanja koja nose inovativnost, potencijal otkrića, odnosno moguću prekretnicu u znanstvenom istraživanju, a uz to su međunarodno relevantna u smislu kvalitete i vizije te usklađena sa strateškim potrebama i prioritetima Republike Hrvatske, odnosno ciljevima strategije Obzora 2020.

Svrha je rada ZCI-a unaprijediti hrvatsku znanost i ojačati njezino uključivanje u Europski istraživački prostor (eng. European Research Area), odnosno potaknuti sudjelovanje u istraživačkim programima EU-a i drugim međunarodnim programima. ZCI treba ponuditi dodanu ukupnu znanstvenu kvalitetu koja je iznad pojedinačnih individualnih znanstvenih rezultata. ZCI na jednom mjestu okuplja interdisciplinarnu mrežu inovativnih znanstvenika i znanstvenih timova te gospodarskih i javnih subjekata koji sustavno provode istraživanje na temama od izuzetne važnosti za znanost i društvo.

Misija je ZCI-a znanstvenim istraživanjima i njihovom mogućom primjenom pomicati granice istraživanja, znanja i razvoja društva općenito, a koje će povećati i/ili unaprijediti međunarodnu vidljivost i prepoznatljivost hrvatske znanstvene zajednice te koristiti razvoju gospodarstva i društva u cjelini.

Organizacijska struktura ZCI-a podrazumijeva skupinu znanstvenika s iste organizacije ili različitih znanstvenih organizacija, a glavni je istraživač voditelj ZCI-a. Glavnina istraživačkog rada ZCI-a odvija se na znanstvenoj organizaciji nositeljici koja treba osigurati uvjete održavanja znanstvenog rada te to pismeno potvrditi u prijavi. Druge znanstvene, gospodarske i javne organizacije i institucije uključene u rad ZCI-a s institucijom nositeljicom čine mrežu uzajamnih aktivnosti i suradnje.

Pravo na prijavu znanstvenog centra izvrsnosti imaju znanstvenici na svim vrstama znanstvenih organizacija, odnosno na svim privatnim i javnim znanstvenim organizacijama u RH upisanim u Upisnik znanstvenih organizacija.

Ograničena sredstva MZOS-a za financiranje ZCI-a treba raspodijeliti prema primjeru koji je ustanovilo Znanstveno vijeće Europskog vijeća za istraživanje; prirodne i tehničke znanosti 44%, biomedicinske i biotehničke znanostima 39% te društvene i humanističke znanosti 17%.

Kriteriji za vrednovanje prijava

(1) Opći kriteriji za vrednovanje prijava temelje se na:

- znanstvenoj izvrsnosti projekta - jasnoj i fokusiranoj znanstvenoj temi, inovativnom znanstvenom istraživanju s potencijalom otkrića ili uspostavljanja inovativnih sustava;
- znanstvenoj izvrsnosti znanstvenika voditelja istraživanja i drugih istraživača koji čine tim - voditelj/ica projekta treba biti međunarodno priznat/a te dokazati kompetencije voditelja i organizatora;
- jasnoj i učinkovitoj organizacijskoj strukturi ZCI-a;
- potencijalu za međunarodnu kompetitivnost;
- interdisciplinarnosti i umreženosti centra te transferu stečenog znanja u sustav društvenih i gospodarskih subjekata;
- uvjetima smještaja na instituciji ili institucijama koje omogućuju izvođenje projekta.

(2) Kriteriji prema kojima treba vrednovati istraživačke planove su sljedeći:

- osmišljenost petogodišnjega istraživačkog plana centra izvrsnosti;
- originalnost predloženog istraživanja;
- interdisciplinarnost predloženog istraživanja;
- inovativnost i aktualnost predloženog istraživanja;
- složenost istraživačkog plana (istraživanje treba biti povezano sa što više elemenata znanstvene djelatnosti i njihove javne distribucije i primjene, poput publiciranja, organizacije skupova, uključivanja i edukacije mladih znanstvenika i međunarodne suradnje).

(3) Procjena voditelja i istraživača uključenih u ZCI-a provodi se koristeći dva pristupa.

- Kvalitativni se pristup postiže istorazinskom procjenom kvalitete objavljenih radova navedenih u životopisu prijavitelja i drugih istraživača uključenih u istraživanje.
- Kvantitativni se pristup postiže analizom utjecaja znanstvenih radova poput prosjeka citata po članku, H-indeksa znanstvenika, čimbenika odjeka (IF) časopisa u kojem objavljuje, broja članaka u najprestižnijim časopisima, knjiga izdanih kod prestižnih izdavača, broja patenata i drugih proizvoda znanstvenog rada.

(4) Kriteriji za procjenu institucije nositeljice i institucija u partnerstvu:

- opremljenost i infrastruktura institucija koje sudjeluju u radu, a koja omogućuje izvršenje projekta (primjerice opis kapitalne opreme, ako je primjenjivo);
- dostatna i kvalitetna administrativna potpora koju institucija nositeljica pruža;
- kvaliteta i učinkovitost organizacijske strukture znanstvenika i institucija koje sudjeluju;

- osigurana nezavisnost rada na ZCI-u u donošenju i provođenju odluka povezanih sa znanstvenom djelatnošću, a u skladu s predloženim projektnim prijedlogom.

Praćenje rezultata rada ZCI-a

Praćenje rezultata ZCI-a uključuje više vrsta evaluacije.

- Životni vijek ZCI-a je 5 ili 10 godina. Svake godine ZCI dužan je izraditi godišnje izvješće o svom radu te ga dostaviti ministru.
- Nakon 3,5 godine od proglašenja ZCI-a, MZOS pokreće srednjoročnu evaluaciju u kojoj odlučuje nastavlja li se financirati taj ZCI u još jednom mandatu od pet godina.
- Nakon završetka mandata (pet godina ako se mandat ne produžava ili 10 godina najviše) provodi se završna (*ex-post*) evaluacija te se objavljuju postignuti znanstveni rezultati ZCI-a.

Kriteriji za srednjoročnu evaluaciju rada ZCI-a

Za srednjoročnu evaluaciju rada ZCI-a navode se sljedeći kriteriji:

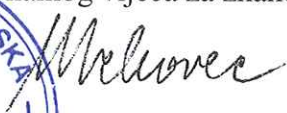
- ostvarenje istraživanja predviđenog projektnim prijedlogom;
- ostvarenje predložene organizacijske strukture, mreže i suradnji navedenih u projektnom prijedlogu;
- utemeljeni znanstveni razlozi za produženje rada na dodatnih pet godina (novi projektni prijedlog);
- broj objavljenih znanstvenih članaka i drugih radova proizašlih iz znanstvenog rada ZCI-a (ili prihvaćenih za objavljivanje);
- patent i drugi oblici transfera znanja;
- međunarodna suradnja ostvarena kroz rad ZCI-a;
- nagrade i priznanja;
- ocjena znanstvenih usluga i proizvoda za društvene institucije, gospodarske subjekte i društvo u cjelini;
- ostvarena javnost rezultata istraživanja.

Javnost rezultata i intelektualna prava vlasništva

ZCI se financira javnim proračunskim sredstvima zbog važnosti istraživanja za dobrobit društva te za razvoj i konkurentnost hrvatskoga gospodarstva u prostoru Europske unije i šire,

utemeljenog na inovacijama i istraživanju. Rezultati rada ZCI-a trebaju biti dostupni za širu društvenu uporabu. Transfer znanja stečen u ZCI-u treba biti osiguran u nastavi.

Sva intelektualna prava proizašla iz rada ZCI-a u vlasništvu su RH. Njihova uporaba mora biti usklađena s ciljem i misijom ZIC-a.

Predsjednica
Nacionalnog vijeća za znanost

Prof. dr. sc. Maja Vehovec

